

Рейтингова скала

Местните рейтинги на АКРА са мнения за сравнителната кредитоспособност на емитенти и емисии в границите на България. Рейтингите на АКРА представят нашето мнение за степента на кредитен риск, която даден инвеститор се съгласява да поеме с покупката на специфичен дългов инструмент. Рейтингът обхваща два аспекта – вероятност от неизпълнение и големина на загубата от неизпълнение.

Дефиницията за „неизпълнение по дадена емисия” – неизпълнението възниква при невъзможност да се изпълнят всякакви плащания на лихва и главница **в съответствие с първоначалните условия по договора за плащане**, дори забавянето на плащането да е краткосрочно.

Дългосрочен кредитен рейтинг на АКРА

Местен рейтинг	Значения на символите за кредитен рейтинг*
<i>bgAaa</i>	Общини и дългови емисии с рейтинг Aaa са с най-високо качество и минимален кредитен риск.
<i>bgAa1</i>	Общини с рейтинг Aa са с високо качество и с много нисък кредитен риск.
<i>bgAa2</i>	
<i>bgAa3</i>	
<i>bgA1</i>	Общини с рейтинг A са с над средно качество и с малък кредитен риск.
<i>bgA2</i>	
<i>bgA3</i>	
<i>bgBaa1</i>	Общини с рейтинг Baa са със среден кредитен риск. Те са със средно ниво на кредитоспособност и като такива могат да притежават определени спекулативни характеристики.
<i>bgBaa2</i>	
<i>bgBaa3</i>	
<i>bgBa1</i>	Общини с рейтинг Ba са със спекулативни елементи и са със значителен кредитен риск.
<i>bgBa2</i>	
<i>bgBa3</i>	
<i>bgB1</i>	Общини с рейтинг B са спекулативни и с висок кредитен риск.
<i>bgB2</i>	
<i>bgB3</i>	
<i>bgCaa1</i>	Общини с рейтинг Caa имат много слаба финансова сигурност и са с много висок кредитен риск.
<i>bgCaa2</i>	
<i>bgCaa3</i>	
<i>bgCa</i>	Общини с рейтинг Ca имат изключително слаба финансова сигурност, намират се във или много близо до невъзможност да изплащат задълженията си, но има някаква вероятност да погасяват главницата и лихвите си.
<i>bgC</i>	Общини с рейтинг C са силно спекулативни и са с най-нисък рейтинг. Те обикновено не могат да плащат задълженията си и има малка вероятност за възстановяване на главници и лихви.

*Оцветената част от скалата отразява рейтинги от инвестиционен клас, а неосцветената – рейтинги от спекулативен клас

Краткосрочен кредитен рейтинг на АКРА

bgP-1: Много добра способност на общините да изплащат краткосрочните си задължения напълно и навреме.

bgP-2: Сравнително добра способност за изплащане на краткосрочните задължения.

bgP-3: Средна способност за изплащане на краткосрочните задължения.

bgP-4: Задоволителна способност за изплащане на краткосрочните задължения.

bgP-5: Незадоволителна способност за изплащане на краткосрочните задължения.

ПУБЛИЧНИ СУБЕКТИ

СУМА НА АКТИВА	300	57 877 490	61 698 558	74 900 372	76 048 044	77 122 021
В. ЗАДБАЛАНСОВИ АКТИВИ	350	64 733 031	67 684 961	76 740 215	88 900 211	93 062 988
Пасиви	Параграф	2008	2009	2010	2012	Септ 2012
КАПИТАЛ В БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ						
Разполагам капитал	401	21 258 176	21 265 085	21 343 672	21 338 585	21 584 916
Прираст/намаление в нетните активи от минали години	402	24 623 779	33 058 379	37 425 196	41 493 115	39 323 827
Прираст/намаление в нетните активи в периода	403	8 441 509	4 445 404	3 729 946	(1 922 957)	4 615 387
Общо за Раздел А КАПИТАЛ В БЮДЖЕТНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	400	54 323 464	58 768 868	62 498 814	60 908 743	65 524 130
ПАСИВИ И ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ						
I. Дългосрочни задължения						
Дългосрочни задължения по емисии ценни книжа	511	635 645				
Дългосрочни задължения по получени заеми	512			5 810 950	9 999 607	9 117 254
Други дългосрочни задължения	513			1 259 070	1 116 471	1 002 401
Всичко дългосрочни задължения	510	635 645	-	7 070 020	11 116 078	10 119 655
II. Краткосрочни задължения						
Краткосрочни задължения по заеми и емисии ценни книжа	521					
Задължения към доставчици	522			40 789	544	96 801
Получени аванси	523	20 469	5 290			
Задължения за пенсии, помощи, стипендии, субсидии	524					
Задължения за данъци, мита и такси	525	165 576	87 896	45 935	59 200	85 983
Задължения за вноски към ДОО, НЗОК, ДЗПО	526	3 613	8 553	4 955	16 006	4 325
Задължения към персонала	527	12 341	36 692	15 175	44 182	13 092
Задължения по заеми между бюджетни предприятия	528	18 000	319 215	3 311 546	1 636 966	32 204
Други краткосрочни задължения	529	1 281 936	1 093 012	1 109 287	1 612 209	1 245 831
Всичко краткосрочни задължения	520	1 501 935	1 550 658	4 527 687	3 369 107	1 478 236
III. Провизии и приходи за бъдещи периоди						
Провизии за задължения	531	1 416 446	1 379 032	803 851	654 116	-
Приходи за бъдещи периоди	532					
Всичко провизии и приходи за бъдещи периоди	530	1 416 446	1 379 032	803 851	654 116	-
Общо за Раздел Б ПАСИВИ И ПРИХОДИ ЗА БЪДЕЩИ ПЕРИОДИ	500	3 554 026	2 929 690	12 401 558	15 139 301	11 597 891
СУМА НА ПАСИВА	600	57 877 490	61 698 558	74 900 372	76 048 044	77 122 021
В. ЗАДБАЛАНСОВИ ПАСИВИ	650	646 792	1 854 146	23 280 719	17 917 003	19 658 935

Баланс на Община град Добрич

Активи	Параграф	2008	2009	2010	2011	Септ 2012
НЕФИНАНСОВИ АКТИВИ						
I Дълготрайни материални активи						
Сгради	11	23 238 598	26 209 571	33 798 053	34 674 930	36 092 540
Комютри, транспортни средства, оборудване	12	4 653 028	13 741 359	14 374 697	14 658 687	14 890 766
Стопански инвентар и други ДМА	13	238 698	229 212	261 589	270 128	260 364
ДМА в процес на придобиване	14	9 419 069	910 833	1 501 912	3 105 054	3 236 395
Всичко Дълготрайни материални активи	10	37 549 393	41 090 975	49 936 251	52 708 799	54 480 065
II. Нематериални дълготрайни активи	20	368 665	380 135	735 762	744 778	960 308
III. Краткотрайни материални активи						
Материали, продукцията, стоки, незавършено производство	31	1 163 025	1 170 748	1 159 091	1 143 366	1 142 370
Други краткотрайни материални активи	32	-	-	-	-	-
Всичко краткотрайни материални активи	30	1 163 025	1 170 748	1 159 091	1 143 366	1 142 370
Разходи за бъдещи периоди	40	-	-	-	-	-
Общо за раздел А Нефинансови активи	100	39 081 083	42 641 858	51 831 104	54 596 943	56 582 743
ФИНАНСОВИ АКТИВИ						
I. Дялове, акции и други ценни книжа						
Дялове и акции	51	13 035 026	14 033 282	14 134 584	13 960 983	13 926 576
Държавни/общински ценни книжа	52					
Облигации и други ценни книжа	53					
Всичко дялове, акции и други ценни книжа	50	13 035 026	14 033 282	14 134 584	13 960 983	13 926 576
II. Вземания от заеми						
Дългосрочни вземания от заеми	61	-	-	-	-	-
Краткосрочни вземания от заеми	62	-	-	-	-	-
Всичко вземания от заеми	60	-	-	-	-	-
III. Други вземания						
Публични общински/държавни вземания	71					
Вземания от клиенти	72	330 681	326 942	411 616	465 908	519 675
Предоставени аванси	73	70 011	134 826	1 151 832	89 274	511 946
Подотчетни лица	74				-	21 727
Вземания по заеми между бюджетни предприятия	75	18 000	319 215	3 311 546	1 636 966	32 204
Други вземания	76	986 746	687 131	348 727	654 887	964 142
Всичко други вземания	70	1 405 438	1 468 114	5 223 721	2 847 035	2 049 694
IV. Парични средства						
Парични средства в брой	81					8 430
Парични средства по банкови сметки	82	4 355 943	3 555 303	3 710 962	4 643 083	4 554 578
	80	4 355 943	3 555 303	3 710 962	4 643 083	4 563 008
Общо за раздел А Финансови активи	200	18 796 407	19 056 700	23 069 268	21 451 101	20 539 278

ПУБЛИЧНИ СУБЕКТИ

Разходи	Параграф	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
I. Разходи									
Залати за персонал, нает по трудови и служебни правоотношения	100	8 808 717	9 785 396	10 881 117	14 444 380	16 248 383	17 317 180	16 725 256	16 860 441
Други възнаграждения и плащания за персонала	200	1 306 939	1 433 346	1 284 928	1 240 373	1 197 402	1 598 407	1 568 925	1 496 113
Социални осигуровки от работодателя за ДОО	300	2 418 067	-	-	-	-	-	-	-
Осигурителни вноски от работодателя за учителски пенсионен фонд	400	238 103	-	-	-	-	-	-	-
Здравно-осигурителни вноски от работодателя	500	431 726	2 868 900	3 052 369	3 472 685	3 540 602	3 539 774	3 663 855	3 642 489
Други здравноосигурителни вноски	600	-	-	-	-	-	-	-	-
Вноски за допълнително задължително осигуряване	700	84 804	-	-	-	-	-	-	-
Издръжка	1000	9 319 891	9 807 623	11 249 170	12 148 163	12 668 144	13 419 768	15 452 582	15 042 862
Стипендии	4000	160 736	148 053	131 128	128 793	121 912	123 555	105 814	103 841
Обезщетения и помощи за домакинствата	4200	-	2 293	695 171	685 525	680 344	867 729	597 628	689 438
ВСИЧКО РАЗХОДИ:		22 768 983	24 611 299	27 293 883	32 119 919	34 456 787	36 866 413	38 114 060	37 835 184
II. Субсидии									
Субсидии за нефинансови предприятия	4300	387 959	695 248	753 768	1 172 772	1 116 817	1 014 145	312 520	477 962
Субсидии за организации с нестопанска цел	4500	172 572	199 072	226 335	269 238	461 847	428 207	1 079 993	1 021 221
Разходи за членски внос и участие в нетърговски организации	4600	19 195	40 250	-	48 501	42 103	42 922	45 261	46 069
ВСИЧКО СУБСИДИИ:		579 726	934 570	980 103	1 490 511	1 620 767	1 485 274	1 437 774	1 545 252
III. Други									
Разходи за лихви по емисии на ДЦК (ОбЦК)	2100	343 248	278 830	193 342	107 265	21 394	-	-	-
Разходи за лихви по заеми от страната	2200	-	-	-	-	-	78 227	454052	637645
ВСИЧКО ДРУГИ:		343 248	278 830	193 342	107 265	21 394	78 227	454 052	637 645
IV. Капиталови разходи									
ВСИЧКО КАПИТАЛОВИ РАЗХОДИ:		8 651 316	4 235 143	9 503 606	5 104 801	3 900 453	7 283 070	10 546 908	4 534 870
Неразпределен резерв за разходи	9700	435 564	368 572	507 635	847 790	995 307	-	1 017 522	870 539
Р-ли за ДД за сметка на ОП		32 778 837	30 428 414	38 478 569	39 670 286	40 994 708	45 712 984	51 570 316	45 423 490
ВСИЧКО РАЗХОДИ:		43 973 937	43 406 967	47 860 077	49 752 163	49 449 953	53 903 681	62 135 746	57 834 965

ПУБЛИЧНИ СУБЕКТИ

III. Трансфери

Трансфери (субсидии вн.) между бюджетни сметки (нето)	6100	1 125 844	969 937	720 964	664 003	434 183	183 475	1 502 614	226 896
Трансфери (субсидии вн.) между бюджетни и извънбюджетни сметки	6200	1 134 448	525 897	153 205	420 264	26 154	116 287	(144 436)	54 455
Трансфери от/за ПУДООС	6400	-	413 674	323 031	-	9 666	-	12 424	12 393
ВСИЧКО ГРАНСФЕРИ:		2 260 292	1 909 508	1 197 200	1 084 267	470 003	299 762	1 370 602	293 744

IV. ВРЕМЕННИ БЕЗЛИХВЕНИ ЗАЕМИ

	90 385	-	-	-	(18 000)	(301 215)	(2 992 331)	1 673 711	1 488 676
--	--------	---	---	---	----------	-----------	-------------	-----------	-----------

ВСИЧКО ПРИХОДИ (I+II+III+IV)

	29 505 135	33 409 271	35 743 767	43 258 350	41 373 996	38 039 897	49 004 957	44 660 207
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

V. Финансиране на дефицита (излишка)

Придобиване на дялове, акции, съучастия и други финансови активи	7000	(24 000)	-	-	-	(161 924)	24 818	35 908	242
Заеми от други банки в страната /нето/	8300	-	-	-	-	-	5 810 950	4 188 657	(1 176 471)
Емисии на държавни (общински) ЦК +/-	8500	-	-	-	-	-	-	-	-
Погашения на държавни (общински) ЦК /нето/	8600	(635 645)	(1 271 290)	(1 273 350)	(1 271 289)	(635 645)	-	-	-
Погашения по дълг в други облигации	8700	-	-	-	-	-	-	-	-
Вр. Съхр. средства и ср-ва на разпореджане	8800	-	-	-	-	-	-	-	-
Приватизация	9000	-	-	-	-	-	-	-	-
Друго финансиране (+/-)	9300	(1 819)	-	(70)	-	-	1 262 750	(419 811)	336 823
Депозити и средства по сметки (нето)	9500	3 935 166	(1 709 637)	4 047 226	(2 316 775)	418 281	574 569	(1 239 395)	1 602 689
- остатък в лева по сметки от предходния период (+)	9502	6 926 154	2 990 988	4 700 625	653 399	2 970 174	2 551 893	1 977 324	3 216 719
- наличност в лева по сметки в края на периода (-)	9507	(2 990 988)	(4 700 625)	(653 399)	(2 970 174)	(2 551 893)	(1 977 324)	(3 216 719)	(1 614 030)
- преводи на път (+/-)	9513	-	-	-	-	-	-	-	-
ВСИЧКО ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕФИЦИТА		3 273 702	(2 980 927)	2 773 806	(3 588 064)	(379 288)	7 673 087	2 565 359	763 283

Общински приходи за финансиране на ДД

	32 778 837	30 428 344	38 517 573	39 670 286	40 994 708	45 712 984	51 570 316	45 423 490
--	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

ВСИЧКО ПРИХОДИ (I+II+III+IV+V)

Бюджет на Община град Добрич

Параграф	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Приходи								
I. Собствени приходи								
0103				294 529	265 552	240 935	236 547	190 975
1300	2 345 276	2 743 684	3 380 481	5 517 458	4 736 168	5 196 983	5 981 008	5 416 526
2000		40 768	23 286	16 322	8 720	11 685	5 497	4 114
Всичко данъчни приходи	2 345 276	2 784 452	3 403 767	5 828 309	5 010 440	5 449 603	6 223 052	5 611 615
2. Неданъчни приходи								
2400	1 242 474	845 165	1 039 197	1 285 378	1 304 036	1 373 003	1 485 292	1 320 049
2700	3 201 404	3 581 715	3 819 781	4 706 054	4 892 980	5 299 033	6 806 291	6 426 127
2800	231 069	278 423	222 465	119 418	261 333	106 366	419 566	478 346
3600	61 192	60 462	51 004	(1 574)	4 836	15 663	382 627	363 131
3700	(126 715)	(139 636)	(245 574)	(728 875)	(636 597)	(673 340)	(1 402 035)	(928 822)
4000	2 130 574	3 420 572	3 166 555	4 648 084	1 416 265	1 147 237	3 325 705	1 255 842
4100	84 224	100 718	155 997	188 054	174 197	163 631	215 649	245 034
4500	178 943	70 399	125 928	103 463	95 955	114 265	303 032	159 654
4600	-	103 958	54 274	57 880	4 890	13 727	93 495	567 848
Всичко неданъчни приходи	7 003 165	8 321 776	8 389 627	10 377 882	7 517 895	7 559 585	11 629 622	9 887 209
ВСИЧКО СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ (1 + 2)								
	9 348 441	11 106 228	11 793 394	16 206 191	12 528 335	13 009 188	17 852 674	15 498 824
II. Взаимоотношения с Централния бюджет								
3100	17 806 017	20 393 535	22 753 173	25 985 892	28 676 873	27 723 278	28 107 970	27 378 963
3111	4 324 541	5 991 560	4 814 474	22 280 816	24 206 173	23 964 571	23 343 635	23 541 223
3112	932 400	1 166 200	1 681 700	1 817 701	2 316 960	2 266 600	2 325 800	2 239 500
3113	1 578 769	509 535	3 056 373	516 819	380 475	240 800	383 636	182 056
3118	-	808 936	1 052 677	404 236	857 613	387 643	1 189 751	493 182
3119	10 970 307	11 917 304	12 147 949	-	-	-	-	-
3128	-	-	-	966 320	915 652	(9 564)	865 148	928 367
3120	-	-	-	-	-	873 228	-	(5 365)
ВСИЧКО ВЗАИМООТНОШЕНИЯ:	17 806 017	20 393 535	22 753 173	25 985 892	28 676 873	27 723 278	28 107 970	27 378 963

Дълг

На 21.04.2010 г. Община град Добрич сключва договор за банков кредит № 21 с „Общинска банка“ АД в размер на 5 112 918,81 евро, предназначен за:

1. Финансиране на инвестиционни проекти за подобряване на инфраструктурата на градската среда с обща стойност до 10 милиона лева съгласно инвестиционната програма на Община Добрич, приложена към договора;
2. Мостово финансиране на разходи по одобрени проекти, с осигурено финансиране от Европейските фондове, до получаване на междинните и окончателни плащания.

Крайният срок за усвояване на кредита е 20.10.2012 г., като усвояването се извършва на части, съгласно договорен план за усвояване. През първите 18 /осемнадесет/ месеца от договореният срок, Община град Добрич може да ползва кредита при условията на револвиращ кредит. Дългът по заемната сметка се олихвява с фиксиран лихвен процент в размер на 5,780% годишно. Община град Добрич не дължи на банката такси и комисионни по кредита. Приходни източници за обслужване на дълга са собствените приходи и общата изравнителна субсидия.

На 24.06.2010 Общината сключва договор за изпълнение на инженеринг на енергоефективни мероприятия с гарантиран резултат за пакет на сгради. Срокът на договора е 7 години, а размерът на инвестицията, финансирана от изпълнителят – Енемона АД е 1 259 070.36 лв. Лихвеният процент е 7.4%.

Съгласно законодателството в сила от 31.12.2010 г., разходите по обслужването на дълга на българските общини не могат да надвишават 15% от общата сума на собствените приходи и общата изравнителна субсидия за съответната година. Общинският дълг не е гарантиран от държавата и не може да се разглежда като задължение на Държавата, освен ако не е издадена специална гаранция. За Община Град Добрич през 2012 г. тези 15% от общата сума на собствените приходи и общата изравнителна субсидия са равни на 2.7 мил. лв. Общите разходи по дълга на общината възлизат на 1 968 хил. лв., а през 2013 г. – 1 899 хил. лв. Според данните задлъжнялостта на общината може да се определи като здравословна.

Алтернативни приходи. Реализирани проекти.

За периода 2011-2012 г. Община град Добрич има одобрени и реализирани 12 проекта по различни донорски програми на обща стойност 16.5 мил. лева. В процес на реализация са 12 проекта на обща стойност 68.3 мил. лв. Преобладаващата част от проектите са свързани с развитие на социалната инфраструктура на територията на общината и подобряване на жизнения стандарт на населението.

През целия разглеждан период Община град Добрич демонстрира отличен капацитет за разработване и реализация на различни проекти и ефективно използване на ресурсите предоставяни по различни донорски програми.

- Център за защита на природата и животните – 1.2 мил. лв.
- Ремонт на училища – 649 хил. лв.
- Предотвратяване на последиците от наводнения на територията на гр. Добрич чрез укрепване на коритото на р. Добричка – 333 хил. лв.

Общото изпълнение на бюджета е на добри нива

Според международните стандарти Българските общини отчитат ниски, около средните нива на оперативен баланс. Това е свързано основно със структурата на приходите, които се състоят основно от трансфери и субсидии, които да съответстват на делегираните отговорности без да водят до генерирането на излишъци.

Бюджетът на Община град Добрич е добре балансиран, предвид наличните ресурси на общината. Изпълнението на бюджета на Община град Добрич е променливо в сравнение с други общини, със съпоставима големина, но като цяло запазва добри нива. Като положителен фактор се отчита реализирането на положителен преходен остатък през целия разглеждан период, който представлява средно 6% от общия размер на бюджета. Това ниво е добро се оценява като фактор, влияещ положително върху рейтинга на общината.

■ Бюджетни показатели

Според международните стандарти българските общини отчитат ниски, около средните нива на оперативен баланс. При наличие на излишък, той се разпределя към следващите бюджетни разходи. През разглеждания период изпълнението на оперативните пера е променливо, но въпреки влиянието на финансовата и икономическата криза, общината успява да реализира заложените дейности без допускане на значителен по размер оперативен и капиталов дефицит. През последните две години е отчетен оперативен излишък от 3%.

Капиталовият баланс също е с променливи стойности, като през почти целия разглеждан период капиталовите разходи също надвишават капиталовите приходи и се генерира дефицит, но той също е в ниски граници – средно 7% от бюджета. Този дефицит се покрива чрез поемане на умерено ниво на дълг и чрез средства от други източници.

■ Баланс

Към 30.09.2012 г. според баланса на Община град Добрич, активите са на стойност 77.1 мил. лв., от които ДМА 54.4 милиона лв., включително сгради на стойност 36 милиона лв. Финансовите активи на общината са на стойност 20.5 мил. лв., в т.ч. 4.5 милиона лева парични средства по банкови сметки. Дългосрочните задължения са главно по получени заеми и възлизат на 10.1 милиона лева, а краткосрочните на 1.5 милиона лева.

■ Ликвидност и Дълг

Ликвидност

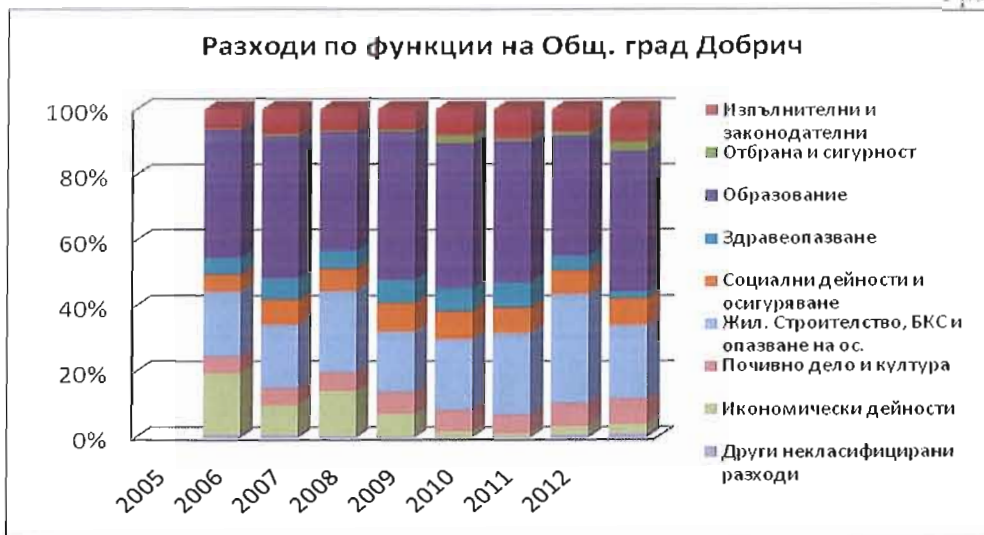
Към 31.12.2012 г. общината няма просрочени задължения. Размерът на просрочените вземания е 1.1 милиона лв., както следва – от приватизация 465 хил. лв., наеми, лихви и консумативи – 408 хил. лв., други 272 хил. лв. Общината е предприела мерки срещу неизрядните платци, като в успява да намали просрочените вземания с 16% на годишна база. Наличността по сметки, включително остатъци от срочни депозити от предходен период е 4.5 милиона лева. Краткосрочните задължения на общината са в размер на малко над 1.4 мил. лв. Според данните за краткосрочните вземания и задължения, текущата ликвидност на Община Град Добрич може да бъде определена като много добра – 3.08 към 30.09.2012 г. спрямо 1.37 към 31.12.2011.

ПУБЛИЧНИ СУБЕКТИ

некласифицирани разходи – 1%. Динамиката на разходите по функции е отразена в графика № 3:

Графика № 3

Капиталови разходи

Във връзка с отговорностите си, Община град Добрич прави капиталови разходи основно в областта на общинската инфраструктура, опазването на околната среда, развитието на икономиката и човешките ресурси и образованието.

Капиталовите разходи са силно волатилни през периода 2005-2012 г., като през 2012 г. възлизат на 4.5 мил. лв. (10% от бюджета). Както бе отбелязано по-горе, целевата субсидията е недостатъчна да покрие капиталовите разходи и общината финансира инвестиционната си програма предимно със собствени средства, финансов дълг и средства от донорски програми.

Показател	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Капиталови приходи в т.ч.	4 951 817	5 188 946	7 585 156	6 450 281	3 110 442	2 761 040	5 207 057	2 770 340
- Собствени (от продажба на активи и др.)	3 373 048	4 265 737	4 205 752	5 933 462	2 720 301	2 520 240	4 810 997	2 575 891
- Целеви субсидии от ЦБ	1 578 769	509 535	3 056 373	516 819	380 475	240 800	383 636	182 056
- Трансери от/за ПУДООС	-	413 674	323 031	-	9 666	-	12 424	12 393
Капиталови разходи	(8 651 316)	(4 235 143)	(9 503 606)	(5 104 801)	(3 900 453)	(7 283 070)	(10 546 908)	(4 547 790)
Баланс на инв. дейности	(3 699 499)	953 803	(1 918 450)	1 345 480	(790 011)	(4 522 030)	(5 339 851)	(1 777 450)

Капиталова програма 2012 г.

Капиталовата програма на общината възлиза на 6 мил. лв., от които 2.5 мил. лв. собствени приходи, 182 хил. лв. целева субсидия, 1.5 мил. лв. от проекти, 1.9 мил. лв. от друго източници.

Осъществени са над 40 проекта, като най-големите от тях са:

- Изграждане на водопровод и главен канализационен колектор по ул. „Поп Богомил“ – 1.5 мил. лв.

Други приходи

Трансферите от бюджетни и извънбюджетни сметки също намаляват през разгледания период. През 2011 г. те отчитат размер от 1.3 мил. лв., но в края на 2012 г. възлизат на едва 21% от размера си през предходната година.

Съществен размер отчита и *остатъкът от предходен период*, който възлиза на средно 9% от приходната част на бюджета. През 2005 г. той е в размер на 6.9 милиона лева и намалява до 1.6 мил. лв. в края на периода.

■ Разходи

В бюджета има ясно разграничение между разходите извършени за общински отговорности и за делегирани от държавата дейности. Последните представляват средно 55% от разходната част на бюджета. Общината няма контрол върху тези разходни пера, които са определени от държавата, посредством национално утвърдени стандарти. Общината може да реши да направи допълнителни разходи за държавните отговорности, но следва да ги финансира с местни приходи.

Разходите за издръжка са доминиращи

Разходите не отчитат почти никаква гъвкавост, тъй като оперативните пера представляват средно 83% от общата сума. През 2012 г. разходите за персонала формират 54% от оперативните пера, а разходите за издръжка – 37%. През 2012 г. числеността на персонала на Община Град Добрич е 2 205 бройки, от които заети в държавните дейности – 1 870 бройки, а в местните дейности – 335 бройки. Субсидираните бройки са 104.

Основно се извършват разходи за образование и жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда

Извършените разходи са основно в сферата на образованието и жилищно строителство, БКС и опазване на околната среда. Според данните за бюджетното изпълнение те възлизат на средно 41% (образование) и 23% (Жил. строителство, БКС и опазване на ок. среда, в т.ч. дейност чистота) средно от разходите по функции. Останалите разходи са разпределени както следва: за общи държавни служби – 7%, за отбрана и сигурност – 1%, за здравеопазване – 6%, социални дейности – 8%, почивно дело и култура – 6%, икономически дейности – 7%, други

Собствени приходи

Като положителен фактор се отчита нарастването на дела на собствените приходи от 29% през 2005 г. до 34% през 2012 г. Като негативен фактор се отчита изпълнението на приходите от собствени приходоизточници, което възлиза на 87%.

Една от основните приходни групи в бюджета на общината е групата на *постъпленията от данъци*. За разглеждания период те се движат в диапазон - между 25% и 42% от всички собствени приходи, респективно между 7% и 15% от всички бюджетни приходи, като тук не се включва държавния трансфер на претостъпени данъци по ЗОДФЛ. Това ниво е по-високо от средното за българска община ниво на данъчни приходи и отразява повишената събираемост на данъците на територията на общината. През 2012 г. Община град Добрич отчита намаляване на данъчните приходи с 10% спрямо предходната година, а изпълнението им възлиза на 91%.

Структурата на данъчните приходи е променлива във времето - както като размери, така и в посока на изменението. Ясно се очертава тенденцията за увеличаване на относителния дял на данъчните приходи в общия размер на собствените приходи и респективно в общия размер на приходната част на бюджета до 2011 г, но след това те отново намаляват до нивото от 2008 г .

Общината сама определя размера на общинските такси и събира приходите от тях. Най-важната е таксата за събиране на битови отпадъци. През разглеждания период нараства размера на приходите от таксата за събиране на битови отпадъци. Възможностите за увеличаване на останалите общински такси са ограничени поради умереното ниво на благосъстояние на населението. Общината събира приходи от предоставяне на услуги на населението. Допълнителни приходи се събират от глоби и наказателни лихви.

Приходите от общински такси съставляват между 29% и 41% от собствените приходи и между 10% и 14% от всички бюджетни приходи. Постъпленията от такси нарастват над два пъти през разглеждания период, но въпреки това те запазват относително стабилни стойности, съотнесени към общия размер на собствените приходи на общината и общите приходи по бюджета. През 2012 г. те възлизат на 6.4 мил. лв. като отчитат намаление с 6% спрямо предходната година. Изпълнението им възлиза на 91%.

Третата голяма група на собствените приходи са приходите от разпореждане с общинско имущество, като преобладаващата част от тях се формира от приходи от продажба. Постъпленията от тази приходна група са между 17% и 38% от собствените приходи, като техният дял постепенно намалява след 2008 г. През 2012 г. те намаляват с 46% спрямо предходната година до 2.5 милиона лева, като изпълнението им възлиза на 85%. В структурата им относително стабилни остават приходите от отдаване под наем на общинско имущество – около 1.3 милиона лева, или средно около 9% от собствените приходи и около 3% от общите приходи на общината. Към 31.12.2012 г. те отчитат намаление с 11% спрямо предходната година.

Приходите са сравнително независими от трансферите от централния бюджет

Подобно на всички български общини, приходите на общината са силно зависими от размера на събираните и преразпределяни от държавата данъчни постъпления. Общината няма възможността да определя болшинството данъчните ставки, нито да се възползва от положителното развитие на данъчната основа. Въпреки това Община град Добрич остава сравнително независима от субсидиите от ЦБ, както е показано на графика № 2:

Графика № 2

Графика № 1

След 2003г., приходната и разходната част на бюджета са стриктно разпределени между местни и делегирани от държавата отговорности. Ясно разграничение между оперативните и капиталовите пера има само в разходната част на бюджета.

Структура на приходите

През разглеждания период приходната част на бюджета на Община град Добрич остава относително стабилна по отношение на дела на собствените приходи и субсидиите от Централния бюджет.

Взаимоотношения с Централния бюджет

Средно около 60% от приходите се формират от взаимоотношенията с ЦБ, като тяхната структура също се изменя в посока на нарастване на дела на *общата субсидия*, чиято функция е да финансира допълнителни разходи, възникнали във връзка с държавно-делегираните отговорности. След отпадането на държавния трансфер на преотстъпени данъци по ЗОДФЛ през 2008 г., тази субсидия нараства значително – от 4.8 милиона лева през 2007 г. до 23.5 милиона лева през 2012 г.

Друг трансфер от централния бюджет е *общата изравнителна субсидия*, чийто размер се определя от доходите на населението и от размера на БВП на глава от населението. Размерът на този трансфер също зависи от начините за финансиране на централно ниво. Размерът му също нараства от 932 хил. лв. през 2005 г. до 2.3 милиона през 2012 г.

Един от трансферите за местни дейности е *целевата субсидия за капиталови разходи*. Неговата цел е да финансира разходи за развитие на инфраструктурата на територията на общината, но размерът му е недостатъчен и общината финансира капиталовите си разходи предимно от собствени приходаизточници. Като негативен фактор се оценява тенденцията на постепенно намаляване на целевата субсидия – от 1.5 милиона лева през 2005г. до 182 хил. лв. през 2012. Тя покрива около средно около 12% от капиталовите разходи, като процентът намалява от 18% в началото на периода до 4% през 2011 г.

Друг целеви трансфер, получаван от общините е *целевият трансфер за зимно почистване*, който също е предназначен да покрие разходи за местни дейности. През разглеждания период той също намалява.

Изпълнението на приходите от ЦБ през 2012 г. спрямо заложените е 100%.

■ Основни фактори, влияещи върху рейтинга

Основни положителни фактори, влияещи върху рейтинга:

- Разумно управление. Изпълнението на бюджета в края на 2012 г. възлиза на почти 100%.
- Умерена дългосрочна задлъжнялост, която не се очаква да влоши финансовото състояние на общината.
- През последните две години общината отчита нулеви просрочени задължения и е предприела мерки за събиране на просрочените вземания, които намаляват с 16% на годишна база.
- Наличността по банкови сметки и краткосрочните вземания надхвърлят краткосрочните задължения, което обуславя добрата ликвидност на общината.
- Управленският екип осъзнава необходимостта да се финансират проекти на общината чрез финансирането по Програмите на НСРР; ПУДООС, както и средства от фирми и извънбюджетните сметки и фондове на общината. За последните 2 години общината има реализирани 12 проекта по различни донорски програми на обща стойност 16.5 мил. лв.
- Въпреки, че Общината има капиталов и оперативен дефицит през част от разглеждания период, тя успява да реализира излишък в края на разглежданите години, дължащ се на по-добро балансиране на приходната и разходната част на бюджета.
- Бизнес климат. Дейността на общината е насочена към развитие на икономиката на местно равнище и подобряване на жизнения стандарт на населението. Икономическото развитие на Община Добрич е доста интензивно.

Основни отрицателни фактори, влияещи върху рейтинга:

- Общината остава зависима от субсидиите от централния бюджет, като около 60% от приходите са формирани от трансфери.
- Необходимо е да се предприемат мерки за повишаване на събираемостта на просрочените вземания на общината.
- Отчита се тенденция на намаляване на собствените приходи на общината, които се компенсират с приходи от донорски програми.

■ Приходи

За периода 2005-2011 г. бюджетът на Община град Добрич отчита стабилна тенденция на нарастване от 32.7 милиона лева до 51.5 милиона лева в края на 2011 г., като в периода на икономическата и финансовата криза, която води до общо влошаване на финансовото състояние на публичните субекти в страната, Община град Добрич успява не само да запази размер на приходите си, но и го увеличи. Но в края на 2012 г. общите приходи на общината възлизат на 88% от номиналния размер на бюджета през предходната година, което се дължи както на намалението на собствените приходи, така и на субсидиите от ЦБ. Въпреки финансовата криза, общината се стреми да управлява разумно всички налични ресурси и да използва алтернативни източници за финансиране на заложената програма за управление. Изпълнението на бюджета в края на 2012 г. възлиза на 93% преди остатък в края на периода.

ПУБЛИЧНИ СУБЕКТИ

АКРА
РЕЙТИНГИ И АНАЛИЗИ

Резюме

Показател	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Оперативни приходи	22 293 026	26 724 491	27 284 442	35 723 802	37 803 217	34 979 095	42 439 722	41 608 516
Оперативни разходи	(23 784 273)	(25 914 441)	(28 781 621)	(34 458 220)	(37 072 861)	(38 351 687)	(40 569 356)	(40 250 975)
Оперативен излишък (дефицит)	(1 491 247)	810 050	(1 497 179)	1 265 582	730 356	(3 372 592)	1 870 366	1 357 541
Обслужване на дълга (разходи без главница)	(343 248)	(278 830)	(193 342)	(107 265)	(21 394)	(78 227)	(454 052)	(637 645)
Четен оперативен баланс	(1 834 495)	531 220	(1 690 521)	1 158 317	708 962	(3 450 819)	1 416 314	719 896
Капиталови приходи в т.ч.	4 951 817	5 188 946	7 585 156	6 450 281	3 110 442	2 761 040	5 207 057	2 770 340
- Собствени (от продажба на активи и др.)	3 373 048	4 265 737	4 205 752	5 933 462	2 720 301	2 520 240	4 810 997	2 575 891
- Целеви субсидии от ЦБ	1 578 769	509 535	3 056 373	516 819	380 475	240 800	383 636	182 056
- Трансфери от/за ПУД(ООС)	-	413 674	323 031	-	9 666	-	12 424	12 393
Капиталови разходи	(8 651 316)	(4 235 143)	(9 503 606)	(5 104 801)	(3 900 453)	(7 283 070)	(10 546 908)	(4 547 790)
Баланс на инвестиционните дейности	(3 699 499)	953 803	(1 918 450)	1 345 480	(790 011)	(4 522 030)	(5 339 851)	(1 777 450)
Други приходи (разходи) нето	2 260 292	1 495 834	874 169	1 084 267	460 337	299 762	1 358 178	281 351
Дефицит (излишък) преди финансиране	(3 273 702)	2 980 857	(2 734 802)	3 588 064	379 288	(7 673 087)	(2 565 359)	(776 203)
Финансиране (нето)	(661 464)	(1 271 290)	(1 273 420)	(1 271 289)	(797 569)	7 098 518	3 804 754	(839 406)
Средства по сметки от предходен период	6 926 154	2 990 988	4 700 625	653 399	2 970 174	2 551 893	1 977 324	3 216 719
Остатък по сметки в края на периода за прехвърляне в следващ период	(2 990 988)	(4 700 625)	(653 399)	(2 970 174)	(2 551 893)	(1 977 324)	(3 216 719)	(1 614 030)
Краен баланс	-	(70)	39 004	-	-	-	-	-

25% от собствените приходи и общата изравнителна субсидия/15% от 01.01.2011	2 570 210	3 068 107	3 368 774	4 505 973	3 711 324	3 818 947	3 026 771	2 660 749
60% от собствените приходи	5 609 065	6 663 737	7 076 036	9 723 715	7 517 001	7 805 513	10 711 604	9 299 294

ОБЩИ ПОКАЗАТЕЛИ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Взаимотношение с ЦБ / Общо бюджет	54,32%	67,02%	59,07%	65,50%	69,95%	60,65%	54,50%	60,27%
Собствени приходи / Общо бюджет	28,52%	36,50%	30,62%	40,85%	30,56%	28,46%	34,62%	34,12%

ОПЕРАТИВНИ ПОКАЗАТЕЛИ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Оперативни приходи / Общо бюджет	68,01%	87,83%	70,84%	90,05%	92,21%	76,52%	82,29%	91,60%
Оперативни разходи / Общо бюджет	72,56%	85,17%	74,72%	86,86%	90,43%	83,90%	78,67%	88,61%
Оперативни приходи / Оперативни разходи	93,73%	103,13%	94,80%	103,67%	101,97%	91,21%	104,61%	103,37%

ИНВЕСТИЦИОННИ ПОКАЗАТЕЛИ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Капиталови разходи / Общо бюджет	26,39%	13,92%	24,70%	12,87%	9,51%	15,93%	20,45%	9,98%
Капиталови приходи / Капиталови разходи	57,24%	122,52%	79,81%	126,36%	79,75%	37,91%	49,37%	61,09%
Продажба на активи / Общо бюджет	6,50%	11,24%	8,22%	11,72%	3,45%	2,51%	6,45%	2,76%
Целева субсидия за капиталови разходи / Общо бюджет	4,82%	1,67%	7,94%	1,30%	0,93%	0,53%	0,74%	0,40%
Целева субсидия за капиталови разходи / Капиталови разходи	18,25%	12,03%	32,16%	10,12%	9,75%	3,31%	3,64%	4,01%

НАСЕЛЕНИЕ	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Общо бюджет / Население	315,18	295,42	377,62	388,92	401,91	448,17	505,59	445,33
Собствени приходи / Население	89,89	107,83	115,62	158,88	122,83	127,54	175,03	151,95
Взаимотношения с ЦБ / Население	171,21	198,00	223,07	254,76	281,15	271,80	275,57	268,42
Капиталови разходи / Население	83,19	41,12	93,17	50,05	38,24	71,40	103,40	44,46
Капиталови приходи / Население	47,64	50,38	74,36	63,24	30,49	27,07	51,05	27,16
Целева субсидия за капиталови разходи / Население	15,18	4,55	29,96	5,07	3,73	2,36	3,76	1,78
Оперативни разходи / Население	228,69	251,60	282,17	337,83	363,46	376,00	397,74	394,62
Оперативни приходи / Население	214,36	259,46	267,49	350,23	370,62	342,93	416,08	407,93
Население	101 000	103 000	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000	102 000

Община Град Добрич : март 2013

Водещ рейтингов анализатор

- Силвия Аргирова
Старши аналитик
Тел.: +359 2 933 38 12
E-mail: argirova@acra.bg

Член на рейтинговия комитет, отговорен за одобрението на рейтинга

- Венцеслав Николов
Председател на рейтинговия комитет
Тел.: + 359 2 933 38 28
E-mail: nikolov@acra.bg

Източници на информация от съществено значение

- Финансови отчети на Община Град Добрич, други доклади, данни, справки и дискусии със служителите на общината;
- Официални източници на информация –Национален статистически институт, Агенция по заетостта и др.

Оповестяване и коригиране на кредитния рейтинг

Този кредитен рейтинг е оповестен на оценяваното лице, или където е приложимо, на свързано трето лице, и не е бил променен след това оповестяване.

Основна методология

- Методология за присъждане на кредитен рейтинг на община

Първоначален кредитен рейтинг

- 16 юли 2006 г.

Последна актуализация на кредитния рейтинг

- 08 февруари 2012 г.
- **Актуализация на рейтинга и перспектива**

Настоящият анализ разглежда финансовото състояние и кредитоспособността на Община Град Добрич и се базира на данни за периода 2005-2012 г. Целта на настоящия доклад е преглед и актуализация на кредитния рейтинг на общината.

Рейтинг

	Настоящ рейтинг	Предишен рейтинг
Дългосрочен	bgAa2	bgAa2
Краткосрочен	bgP-1	bgP-1

Перспектива

Дата: 25.03.2013 г.

Цялата информация, съдържаща се в този документ, е предоставена на АКРА от източници, считани за точни и надеждни. Поради възможността от човешка или техническа грешка, както и други фактори, тази информация се представя без гаранция под каквато и да е форма и АКРА, в частност, не взема позиция по отношение на и не гарантира, изрично или по подразбиране, точността, актуалността, пълнотата и приложимостта на всякаква такава информация за каквато и да било специфична цел.

Кредитните рейтинги и анализи на финансови отчети, доколкото ги има, представляват част от информацията, съдържаща се в този документ и трябва да се считат единствено като изказване на мнение, а не като представяне на факти или препоръки за покупка, продажба или задържане на каквито и да било ценни книжа. НЕ СЕ ПРЕДОСТАВЯ НИКАКВА ГАРАНЦИЯ, ИЗРИЧНА ИЛИ ПО ПОДРАЗБИРАНЕ, ЗА ТОЧНОСТТА, АКТУАЛНОСТТА, ПЪЛНОТАТА И ПРИЛОЖИМОСТТА ЗА КАКВАТО И ДА БИЛО СПЕЦИФИЧНА ЦЕЛ НА РЕЙТИНГ ИЛИ ДРУГО МНЕНИЕ, ИЛИ ИНФОРМАЦИЯ, ПРЕДОСТАВЕНИ ОТ АКРА ПОД КАКВАТО И ДА Е ФОРМА ИЛИ НАЧИН. Всеки рейтинг или мнение трябва се счита само като един от факторите за вземане на инвестиционно решение от или от името на всеки потребител на информацията, съдържаща се в този документ, и всеки потребител на информацията трябва да направи свой собствен анализ и оценка на всяка емисия ценни книжа, емитент или гарант на ценни книжа, които има намерение да купи, задържи или продаде.

АКРА заявява, че емитентите на дългови ценни книжа (включително корпоративни и общински, обезпечени и необезпечени облигации или краткосрочни търговски ценни книжа) и привилегирани акционери, рейтингови от АКРА, преди да им бъде присъден рейтинг са се съгласили да платят вознаграждение на АКРА за оценка и рейтингови услуги. АКРА поддържа политика и процедури за гарантиране на независимостта на рейтинговия процес.

